

*Tillbakablickar,
en artikelserie
sammanställd av
Calle Sahlquist*

Var och när uppstod golfen?

Dessa båda frågor har diskuterats under många år och man har inte lyckats komma till någon slutsats om var eller vilka som uppfann golfen. Egentligen är det ointressant eftersom golfspelet inte plötsligt uppfunnits någonstans. Vi vet ju däremot att glödlampan och ångmaskinen uppfanns och av vem.

Att slå med käppar eller klubbor på klottrissor och bollar är uråldriga tidsfördriv ur vilka alla moderna spel av samma grundkaraktär utkristalliserats. Frågan om vem som uppfann bollen påminner lite om frågan om vem som uppfann hjulet. Lek med boll torde ha varit ett mänskligt nöje i alla tider av avbildningar och skrifter bevisar att så varit fallet i Egypten, Grekland och Kina långt före Kristi födelse.

Terrängen hade stor betydelse av utövandet av olika lekar och spel med bollar. Holland med vattensjuka och översvämningssbenägna kanaler hade på vintrarna plana ytor när kanalerna frös till is. Träklot kunde då användas för att spela med, vad man kallade Kolben. Det innebar att man med träklot sökte träffa en stolpe som stod upp ur isen. Kanske var stolpen till att förtöja båtar vid under den varma årstiden. Kanske man kan säga att holländarnas spel var början till något som liknade golf.

Goda affärsförbindelser mellan Holland och Skottland fick till följd att skottarna blev intresserade av spelet. Dock hade man inga plana ytor eller isar att tillgå, vilket innebar att man fick

använda annan typ av bollar. Det holländska ordet kolf betyder "klubba använd för att slå boll" och detta i sin tur skulle gett det skotska ordet golf. Skottarna stöder sig på teorin att fåraherdarna spelade vad de kallade "shinty", dvs. en fåraherde gick och slog på en sten med sin böjda käpp. När flera av hans kamrater började slå stenar för att få dem ned i kaninhål, kunde man tävla om att få stenen i hål på minst antal slag. Det första skriftliga beviset för spelets existens är ett förbud mot golf som kung Jakob II av Skottland utfärdade år 1457. På grund av det eviga tvistandet med England ansåg kungen att han sol-

dater borde ägna sig åt att träna armborstsskytte i stället.

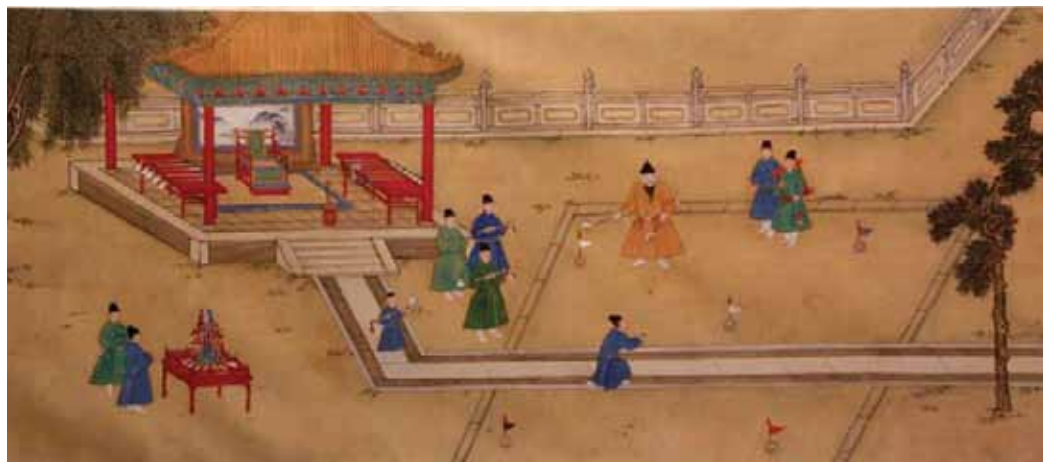
"Chole", som spelades i Belgien under 1300-talet, liknade i viss mån det holländska "Kolven". Skillnaden var i första hand att bollarna var olika. Belgarnas bollar var av läder och stoppade med hö, medan holländarnas bollar var av trä. "Chole" var ett lagspel medan "Kolven" spelades "pinne till pinne" och krävde gärna plana ytor.

En del påstår att romarna var först med ett spel som kallades "Pagamcia" och spelades med fjäderstoppade skinnbollar. Spelet skulle sedermera ha spridits till England av romarna.

Ett annat populärt spel i England kallades "Cambuca" och i en glasmålning i Glousterkatedralen finns ett kyrkfönster där en figur ingår som i sin hand håller något som liknar en golfklubba. Katedralen byggdes på 1300-talet.

Sammanfattningsvis skulle man kunna säga att holländarna uppfann ett spel som liknade vad vi idag kallar golf, medan skottarna utvecklade spelet till vad det är i dag.

Källa: efter anteckningar av Ingemar Nordgren

Mingdynastins kejsare Xuande (r. 1425–1435) håller på att putta för ett par?

I april 2005 gjorde nya bevis att debatten om golfens ursprung återupplivades. Det var bevis som professor Ling Hongling universitetet i Lanzhou hittade vid utgrävningar kan visa att ett spel som liknade den moderna golfen hade spelats i Kina sedan södra Tangdynastin, 500 år innan golf omtalades i Skottland.

Uppteckningarna från Dōngxuān från Songdynastin (960–1279) beskriver ett spel som kallades chuíwán och de innehåller också teckningar av spelet. Det spelades med 10 klubbor, som inkluderade en cuanbang, pubang, och en shaobang, som kan jämföras med en drivern, en trätvåa, och en trätrea. Klubborna hade inläggningar av jade och guld. Detta tyder på att golf var för de rika. Kinesiska arkiv innehåller hänvisningar till en ämbetsman för södra Tang, som bad sin dotter att gräva hål för spelet. Ling föreslog att golf exporterades till Europa och sedan till Skottland av mongoliska resenärer under sen medeltid.